

INAHANE PELE O REKA

Ka mogolonyana o fokolang wa R14 ka beke, eo ho yona R8 e leng ya rente, Monghadi Khuzwayo, ka mofomahadi le banaba bararo ba kenang sekolo, e ne ese motho ya ruileng hohang. Empa mofumahadi wa hae o ne a sa phela hantle, mme yaena a re a ho mo rekela sealemoya.

Kamehla ha a eya mosebetsing, one a ye a fete lebenkeleng re rekisang dialemoya. Ba ne ba hlomme matshwao a maholo a hlahosang kamoo di leng theko e tlaseng ka teng.

Ka labohlano ha a qeta ho gola, Monghadi Khuzwayo o ile a fetela lebenkeleng lena. Ho ne ho beuwe dialemoya tse ngata tse kgolo le tse nyane, mme yena o ile a kgahlwa ke e le nngwe ya tsona.

"Sealemoya seo se setle hampe", ho bua morekisi. "A ko bone hona le hwane" o cho a supa dinthonyana tse itseng ho yona mona. "Na o kgahlwa ke ho e reka?" Khuzwayo a inyatsa. o ne a batla nthonyana e kang e nyanenyana. "O tshwere chelete e kae?" Ho botsa morekisi.

"Ranta tse leshome-nne", ho araba Khuzwayo, le ho ja a ne a sa ikemisetsa ho e sebedisa kaofela.

Morekisi hoena le hore a jwetse Khuzwayo hore sealemoya ke bokae, o ile a mo jwetsa hore o tla lefa bonyenyane ba diranta tse leshome, mme o tla lebellwa ho lefa tse pedi ka beke. "Ebile o tlameha o inahane kapele nyana hobane ho na le ba reki ba bang ba ratang ho e reka." Ho rialo morekisi ha a bua leshano.

"SAENA MONA"

"ke tla e nka", ho rialo Khuzwayo ka nako le motso tso.

"Saena mona", ho rialo morekisi, a bile a bososela

Monghadi Kuzwayo o ne a le motlotlo hampe ka theko eo a e entseng, mme ho na ha mo kgothaletsa hore a lefe melati ya sealemoya hantle ka beke tse ngata. Eitse ha nako e ntse e tsamaya, a qala ho kga-thatseha moeng hobane a

ne a sitwa ho hlola a lefa ka mokgwa o tshwanelehileng hobane mofumahadi wa hae o ne a tlameha ho ya sepetlele, mme le mora wa hae o ne a hloka chelete ya dibuka tsa sekolo. Aqala ho elellwa hore a ka be a ile a reka sa theko e tlasenyana.

Sepetlele ho ne ho hloka-hala R20, mme chelete ena e ne e batlwa e feletse kamora kgwedi. Chelete e ne e hile e mo fokolla ho hang, mme o ne sitwa ho lefella sealemoya bekeng tse nne tse latelang.

O ne a tobane le hore a kgethe hore o reka dibuka tsa lekolo kapa o lefella sealimoya, seo a neng a se a se kolota ranta tse robedi. A qala ho nyahama.

"THEPA YA NKUWA"

Ho sa le jwalo, a fumana lengolo le tswang ho boralebenkele le mo tsebising hore ha sa lefe, be tla tla mo amoha sealemoya sa hae. O lekile ho ya ho bona a re o lo ba hlahosetsa mathata a hae mme bona ba mo jwetsa ka moo ba senang taba le tse tseo ka teng, mme ba boetse ba mo bolella hore hoo ba ho batlang ke hore a lefe, hseng jwalo, ba tla mo amoha sealemoya seo.

O ile a qalella ho lefa ka beke e nngwe le e nngwe, empa eitse kamora beke tse nne, ha a fihla lapeng a tswa mosebetsing a fumana boralebenkele ba nki le sealemoya. Ka le hlahlamang, a ikisa lebenkeleng mme mono lebenkeleng ba mo jwetsa hore a ka fumana sealemoya ha fe la a ka lefa chelete yo-

hle e setseng, e leng R84. A ba kopa hore ba kgutlisé chelete ya hae mme bona ba mo tsheha ba mo jwetse hore a bale ditaba tse ngotsweng foromong wo a ileng a e saena ha a reka sealemoya. Kuzwayo o ne a se a lefile R52, ho bolelang hore chelete ya sealemoya kaofela ha e feletse ke R136, mme a hlokomela hore e kahodimo ka R26.

Ho ne ho se letho leo a neng a ka le etsa. Ha ele yena, one a shwellelletse. Ba lebenkele bona ba ne ba iphumanetse R52 ya mahala, mme e le hore sealemoya sona, ba ntse ba tlaseng rekisa hape.

Ditsietsi tsa mofuta ona dia feta-fetana, mme di hlahela ba bangatanyana ba rona tsatsi le leng le leleng. Motho a ka itshireletsa jwang dikotsing tse tse kang tsena?

Dikeletso tse mmalwa ke tsena:

1. Ha o sena chelete, e lekaneng, dula fatshe o nahane hantle hore ntho e na eo o gallang ho e reka e fela e hloka-hala kapa o mpa o e galla feela. Ha ho sa hloka-hale, seke wa e reka.

2. Ha o ikemiseditse ho reka ntho e itseng, seke wa tatela ho e reka hang hang lebenkeleng la pele le o kenang ho lona pele. Leka hore o nno shebe o bone ha ho sena e batlang e tshwana le yona mme o bapise chelete ya teng. Eya le mabenkekeng a mang o bone hore bona ba e rekisa jwang.

3. Ha o shebeletse ntho le lebenkeleng, seke wa etsa hore morekisi a o qobelle ho e rata le ho e reka. Ba ele hloko barekisi bana - ba ipatlela feela chelete ya hao o tswa o sena le yona tjena.

4. Bapisa theko ya ntho eo o e rekang hore ha a lefa chelete ya yona hang hang kaofela, kapa o e lefa hanyane ka hanyane na, hore ho betere ke hofe. Kopa yena morekisi hore a a o bontse dichelete tsena o tsebe ho bapisa. Ha a hana o tswa ka potlako lebenkeleng leo.

Eya leqepheng 3 mola wa 3.

I.A.S. E QALA LEFAPHA

LA DIKELETSO

Industrial Aid Society e se e qadile sekolo bakeng sa basebetsi mane diofising tsa yona mane Bree Street. Sekolo sena se buletswe mang kapa mang eo e leng setho sa mokgatlo sebakeng sa basebetsi bao ba senang takatso ya ho ba ditho empa ba lakatso ho kena sekolo sena ba ka iteanya le batsamaisi ba mokgatlo mane ofising atereseng e ka tlase.

Sekolo sena se ka fana ka tsebo e batsi mabapi le melao eo re tlamehang ho sebetsa tlasa yona, ditokelo tsa rona basebetsi, melao eo ka yona re ka tsebang ho iphumanela meputso e phahameng le maemo a matle mesebetsing, le tse ding di letso tsa bohlokwa ho basebetsi. Ba bang basebetsi ba se ba ile ba thuswa mme ho ntse ho ena le seba ka sa ho thusa ba bang ba bangata basebetsi.

Ha a botswa hore na ke hobaneng ha mokgatlo o butse sekolo sa mofuta ona, sebui moemedi sa mokgatlo se ile

sa hlalosa ka hore basebetsi ba bangata ha ba tsebe letho ka ha melao le ditokelo tsa bona mesebetsing. Ho boetse ho na le bao ba sa tsebang hore ba ka hlalosa jwang dingongoreho tsa bona ho beng mabapi le megolo, dikomiti tsa basebetsi le di-Trade Union tseo ba ka di bopang bakeng sa hore di ba thusa. Kahoo, IAS e lebetse hore sekolo sena se thusa basebetsi bana, ka ho ba fa tsebo ka ha ntho tsena.

Ha jwale, sekolo sena se kena ka Meqebelo motseare wa mantsiboya ka hora ya bobedi. Leha ho le jwalo, haeba ho ena le basebetsi ba batlang ho rutwa ka nako e nngwe, mokgatlo o tla leka ho ba lokisetsa jwalo.

Basebetsi bohle ba lakatsa ng ho fumana thuso ena ba ka iteanya le ba mokgatlo mane:

INDUSTRIAL AID SOCIETY,
305/6 SACTA HOUSE,
277 BREE STREET,
JOHANNESBURG.

E TSWA HO BABADI BA RONA

Monghadi ya ratehang,

Ke ka thabo e kgolo ho nna ho utlwa hore kgato e itsheng e se e nkilwe ho re ntsha lefifing leo re leng ho lona. Ke ntho e ntle ho rona Batho Batsho ho ba le bukana ena 'BASEBETSI' e bontshang hore lesedi ho basebetsi ba rona le ntse le atamela.

Monghadi, ke ile ka kopana le emong wa bao ke sebetsa ng le bona hona kgwedding e na a bala yona bukana ena ('BASEBETSI'). Ke ile ka ba le takatso ho tseba hore o bala ka eng ho fihlela a be a qeta ho e bala a nkadima hore ke bale. Ho tloha qalong ho fihla qete llong e bile ntho e kgahlisang ho utlwa nnete ka mesebetsi o motjha wa mona naheng ena. Monghadi o ka

nthusa wa nneha tsohle tse hlokalahalang ka bukana ena

hore nka e fumana jwang hore ke kgone ho e bala kgwedi e nngwe le e nngwe. Ha nka fumana e ngotsweng le ha e le ka sengesemane kapa ka sekgowa kapa ka sezulu.

Ka diteboho,
Wa hao ya ratehang,
B.S.M.

5. Ha o reka ntho o sa e lefe chelete ya teng kaofela hang hang, o tla lefa chelete ekahodimo hofeta ha o ne o ka e reka hang hang. Haeba o sa e ta tela, ho molemo hore o mpe oiboloke chelete hofi hlela e lekana hore o e reke hang hang. Ha o sebetsa kamokgwa o tjena, o tla fumana o bolikile hampe, etse ba ka nna ba o theolela hape hobane o reka hang hang.

6. Hnag ha o qala o saena foromo e kang ela e sa ennweng ke Monghadi Khuzwayo ya hore o tla lefa chelete e beuweng ka nako e beuweng, hang ha o hloleha ho lefa, phahlo eo o e rekileng e kanna ya nkuwa ke ba lebenkele.

7. Ha morekisi a re o saene foromo ena (e bitswa Hire Purchase Form) o hlo komele hore o utlwisisitse tsohle tse batluwang. O hlokomele hore phahlo eo o e rekang e hlalositse foromong, le hore o e reka ka bokai, ha yona e le bokae, jwalo jwalo. Oseke wa e saena pele o kgotsofala hore e tlatsitse hantle.

8. Ha o haellwa ho lefa, leka ka matla hore o o lefe.

9. Ha o hloleha ho lefa, phahlo ya hao e tla nkuwa ke bo ralebenkele. Hona ba ho etsa ha feela ba nkile lengolo le tswang mo laong le ba dumellang ho nka phahlo eo. Ha ba sa nka lengolo leo, o hane ho ba fa yona.

10. Ha phahlo ya hao e nkuwe, o jelwe; o lahlehetswe mme tjhelete eo o e lefiling e ke ke ya kgutlisetswa ho wena.

11. Ha ho etsahetse hore o qete ho lefa pele ho nako e beuweng, etsa hore o bone hore o fuwa tjhelete e nngwe e itseng.

Ho ya etshala hore mang kapa mang a iphumane a tobane le tsietsi ena ya Hire Purchase, esitane le wena. Kamokgwa o jwalo, hlokomele! Bala mme o dule o hoptse dikeletso tsena.

Ditaba tse bukaneng ena di phatlalatswa ke ba:

KOPANO LE MOSEBETSI KA HO YA KA MOLAO TOKISO YA KETSO

Molao ona o motjha o eme sebakeng sa Molao wa Basebetsi ba Batsho. (tsitso ya ho tseka) ka Phupu selemong sa 1973. Molao wa kgale o hlotse bo ntshetsa pele mekgwa ya tshebetso ya Basebetsi ba ba Batsho.

Molao ona o motjha o ikopanya le rekoto ya komiti e ngotweng ya Basebetsi ba Batsho difemeng kapa ditulong tse ding tse mosebetsi. O ntsha basebetsi ba pokasi, basebetsi ba metse ya makgo wa, masebetsi ba mmuso le ba merafo ya Gauta le Mashala.

Sepheo sa mokgatlo ona ke:

(i) Ho leka ho fedisa diqhwebeshano pakeng tsa basebetsi ba Batsho le beng ba bona;

(ii) ho lukisetša ka ho lateša molao, maemo a matle bakeng sa basebetsi ba Batsho; le

(iii) ho hlophisa tsamaiso ya dikomiti tse akgang basebetsi le beng, hammoho le tseo e leng tsa basebetsi feela.

Molao ona o betse o fana ka tokelo ho batho Basho ho se teraeka. Le ha ho le jwalo mabaka ao basebetsi ba ka seteraekang ka ona a batla a so lokollwe hakaalo ntle le ho basebetsi ba sebetšana ng mesebetsi e boima.

Molao ona o fa basebetsi tokelo ya ho bopa dikomiti tsa basebetsi kapa tse nang le beng ba bona kahare.

Ho ya ka molao ona, dikomiti tsena bobedi di dumeletse ke ba lekala la tshebetso (Department of Labour).

Difemeng tse kgolo, ho ya kgoneha hore lekaleng le leng le le leng la feme ho be le komiti ya basebetsi, mme ebe ho bopjwa e nngwe e di phahamentseng kaofela e hlophiwang ho baemedi ba dikomiti tsena tse ding.

Ka July 1973, Urban Training Project e ile ya bitsa kopano ya di Trade Union tse hlano tsa batho Batsho. Sepheo e ne e le ho tla busana ka ha dikomiti tsena tse pedi.

Basebetsi ba ile ba utlwana hore komiti ya basebetsi e betere ho feta ena yakopan-tseng le beng ba mesebetsi, ka mabaka ana:

1. Baemedi ba komiti ena ya basebetsi ba kgethwa ke basebetsi;
2. Molao ya komiti e atswa ke bona basebetsi ka sebele;
3. Basebetsi ba fihla tume llanong ntle le hore ba hlalise taba ya bona ho beng fele;
4. Baemedi ba komiti ba kgethwa kamehla jwalo ke bona basebetsi;
5. Difemeng tse kgolo, ho bopjwa dikomiti tse ngata tse tlasa komiti e le nngwe e kgolo.

Athe liason yona, e bopjwa ka basebetsi le beng ba bona. Halofo feela ya basebetsi e kgethwa ke mesebetsi. Halofo e nngwe e kgethwa ke beng ba mesebetsi. Modula-setulo le yena o ye a kgethwe ke monga mesebetsi. Se tho ka seng se kgethwa tlasa tumellano ya beng ba mesebetsi le basebetsi. Nako eo baemedi ba e sebetšana le yana e hlophiswa le beng ba mesebetsi.

Komiti ya basebetsi yona e ya e be le basebetsi ba kahodima 3 mme ba sa feteng 20 ka palo, femeng kaofela kapa lekaleng le i tseng la feme. Nako ya ho ba moemedi ha ya tshwanela ho ba ka tlase ho selemo kapa kahodi ma lemo tse pedi.

Komiti ya basebetsi e na le tokelo ya ho mema monga mesebetsi kapa moemedi wa hae ho tla dikopanong tsa yona. Ho seng jwalo, Modula-setule baemedi ba bang ba basebetsi ba isa dilo tsa bona ho monga mesebetsi.

Molao ona o qobella komiti efe kapa efe hore e ingodise tlasa molao wa yona.

O dumella ho ba teng ha komiti ya setereke (Regional Committee). Komiti ena e bopiwa ka baemedi ba kgethwang ke mmuso eseng ba kgethwang ke basebetsi. Ho komiti ena, basebetsi ba ka kgethwa ho tsamaya dikopano tsa tshebetso (Industrial Council Meetings). Empa le ha ho le jwalo ha ba na ho newa tokelo ya ho kgetha.

Le hlokomeleng hore dikomiti tsena, ha di tshwane hang, mme ha se hore boteng ba tsona bo hanana le ho bopjwa ha di Trade Union.

TSA MOHLOPHISI

Ena ke kgatiso ya bobedi ya BASEBETSI eo re e hlahisang e hatisitswe jwalo ka koranta ya nnete, mme re nale tshupo ya hore basebetsi ba e ratile haholo ha feta ya ne ya kgale.

Ha jwale tjena, ha re na tsebo ho hang ya hore basebetsi ba rata ditaba tsa 'BASEBETSI' mme re lebele-tse hore le re ngolle le re bolelle hore le nahanang ka 'BASEBETSI', le hore le batla hore re hatise ditaba difeng.

Ha ho ena le ditaba tseo o ratang ho di bolella basebetsi ba bang, kapa o rata ho ba qoqela ha ho hong hoo ho ileng hwa o hlahela mohlomo ng mosebetsing, re ngolle o re bolelle mme rona re tla hatisa taba tsena koranteng ena ya rona ya 'BASEBETSI'. Bongata ba ditaba tse hatsitsweng mona di hatella taba e le nngwe ya hore haeba basebetsi ba batla megolo e phahameng, le bophelo bo botle, batlameha ho kopana ba eme mmoho ba home dikomiti tsa basebetsi le di Trade Union. Basebetsi ba bangata ba ye ba tshabe ba nahane hore ka ho etsa jwalo e tla ba kgetlanong le molao Hona ha se nnete. Ha ho na molao o hanelang basebetsi ho ka joina mekhatlo ena, mme kahoo he, basebetsi ha ba tshwanela ho hloptjhwa ke taba ena ya hore mohlomong ba ka tshwana ba eya tshankaneng, ha ba ka bopa kapa ba joina dikomiti tsa basebetsi le di Trade Union. Basebetsi ba bangata hampe mona Afreka Borwa ba seng ba joinne mekgatlo ena mme yona e se e ba thusitse ho fumana meputso e phahameng le maemo a phahameng a tshebetso. Basebetsi ba bangata ba hlokometse hore ke ha feela ba kopana ka lentswe le le leng ba ka amohela ha ba se ba bona ba na le dingongoreho. Basebetsi ba ke ke ba phela hamohate ka meputso e metle le maemo a matle a mesebetsi ha ba sa kopane mmoho. Mekgatlong ena e dumelletse ke ba molao. Ba bangata basebetsi ba hlokometse taba ena, empa ba ntse ba hloka ho tla tswa tabeng ena ke basebetsi ba bang.

Basebetsi kopanang he ke hona bakeng sa bophelo bo botle.

Eya leqephe 5.

INTENGO YOKUQASHA

Umunzane Khumalo wa thenga umbhede esitolo sefalisha. Waqaphela ukuzwa kahle imivumelano phambi kokusaina kwakhe nokufakela umbhede idiposithi.

Ngelinye ilanga, emva kokubhadhala inkokhelo yokugcina, wathola incwadi ethi: 'uma ungakhokhi i-R15 phakathi kwamaviki amabili, umbhedhe wakho uzobuyiselwa'

Umunzane Khumalo ubekhatha zekile ngoba wazi ukuthi waqaphela kukuzwa konke kusemivumelanweni futhi ayikho imali eyikwelayo kubesitolo sefalisha.

● thatha inkathazo yakhe wa yisa embuthweni leIndastri. Lapha wakhonjiswa ukuthi ngaphanzi khona kulencwadi bekubhalwe ngemibhalo emincane ukuthi: 'Nxa usugedile ukubhadhala imali yakho, ungalaleli loku okubhalwe ngaphezulu'.

Uphanse walahlekelwa yimali kube azange aye kulababombutho ngoba yena lomayeleza ubhalwe ngaphansi ubengayuboni; futhi baningi kabi ababengeke babubone. Bona bebezakhokha enye futhi i-R15 ngaphezu kwa le asebeyikhokhile ngenxa yokusaba ukulahlekelwa yimpahla yabo.

B.
Umunzane Moloi o hlala e Dube ESoweto yena wa thenga i Gilamafomi efektori e lithengisa ifalisha eGoli. Walithenga ngokukwelayo. Uthe mayesondele ukuqeda itshala lakhe, wafumana incwadi evela efektori emlayeza ukuthi azobonana nabasefektori. Uthe mayefika, (ubesekewelayo i-R8 kuphela) bamcela ukuthi angathatha into ayifunayo ngaphandle kwe diposithi. Wasekhetha ke itafola engazimisilanga.

Umunzane Moloi waqhubeka ngokukhokhela impahla yakhe kwaze kwadlula cishe inyanga. Waceda ukuyibhadhalela igilamafomi waqhubeka ngetafula. Kwathi sekezaqeda ukubhadhalela itafula, walahlekelwa ngumsebenzi ngesimanga soku-
thi ubecele ukukhushulelwa imali. Ngenxa yalesisizathu, akwazanga ukuqhubeka ngokukhokha imali yetafula.

Lababasefektori abafunanga ukulalela uma e bathshela ukuthi akwazi ukubhadhala ngoba exoshiwe emsebenzini. Bamkhombisa iphepha owalisayina nga lesikhathi ethenga itafula ukuthi imali yakhona iyeyahlanganiswa neyegilamafomi ngakho ke, bathatha konke kunye ne gilamafomi.

Walahlekelwa kakhulu lona umunzane ngesimanga soku ngafundi kahle izincwadi ze Hire Purchase

Ha u lakatsa ho ngolla 'BASEBETSI' kapa o lakatsa ho tseba ka dikomiti le di-Union, o ka ngolla ba Industrial Aid bao aterese ya bona le tlang ho kopana le yona ha le ntse le bala 'BASEBETSI'.

WAGES COMMISSION,
c/o SRC,
Students Union Building,
Wits University,
1 Jan Smuts Avenue,
Johannesburg.

Abakhethwa bavumelana ukuthi inhlangotho yokusebenza yiyona engoono kunebandla elihlanganisa abaqhashi ku nye nabasebenzi; kusho ukuthi bavumelana ngalezizizathu:

1. Wonke amalunga ebandla akhethwe ngabaqhashwa;
2. Imithetho yebandla yenziwa yilo ibandla;
3. Ibandla lingabeka isinqumo ngaphandle kokwazi kwa banye abaqhashwa;
4. Amalungu ebandla kumele akhethwe ngasosonke isikhathi esiqoshiwe.
5. Ezimbonini ezinkulu amabandla amancane angasungulwa ukwesekela elinkulu.

Bandla lenhlanganiso yabaqhashi nabaqhashwa lifaka abasebenzi nabakhulumeli abayizindlebe zelungu elithize kanye nabaqhashi. Ingxenye yababeki zindlebe ingakhethwa ngabasebenzi. Umgcini sihlalo angakhethwa ngabaqhashi. Inani lamalunga e bandla linga khetwa ngabaqhashi nabasebenzi.

Nokuqhuba komsebenzi kungacatshangwa yibo laba asebeshiwo ngaphezulu.

Ibandla lokusebenza lingabanamalungu angephansi kwa bathathu kanti futhi kungeqi emashumini amabili embonini.

Ibandla lokusebenza lingenza isinqumo ukuba umqashishi noma amalunga akhe avunyelwe ukuba eze emhlanganweni webandla uma emenywe yilo ibandla. Ngaphandle kwalokho, umgini sihlalo kanye namalunga amabili ebandla lakhe banganisa imilomo nomqhashi.

Umthetho washo ukuthi ibandla kumele libhlwe laziwe ngokomthetho onquniyiwe.

Uvumela nokusungulwa kosiqungu sebandla eselikhulu. Lelibandla elikhulu lilaka namalunga ka Hulumeni angamalunga a khethiweyo. Kulelibandla elikhulu abamnyama bangakhethwa ukuba babekhona emhlanganweni we Industry (Industrial Council Meeting). Kodwa abavunyelwe ekhethweni.

Kungakhohlakali ukuthi Ibandla lezomsebenzi nelenhlanganiselo lithi alibe yibandla elikhulu le Trade Union, noma elicishw lifanelalo.

I I.A.S. IQALA UHLELO LOKWAZISA ABASEBENZI

Umbutho weIndastri uzoqala isikolo sokufundisa basebenzi lapha e hofisini labo e Bree Street. Lesikolo sivulelwe noma ngubani olilunga lombutho, kodwa nalabobasebenzi abafuna ukufunda kodwa bengasingawo amalungo, bavunyelwe ukungena lesikolo uma bengafuni ukuba ngamalungo ombutho. Ningakuluma nabaphathi bomutho e hofisini labo kulekheli esizandinika yona.

Lesikolo sizofundisa abasebenzi ngezimithetho namalungelo abo emsebenzini nokuthi bazi ukuthi nezimo zomsebenzi zibencono. Sebebaningi abasebenzi esesibancedile, futhi sinendawo yo kunceda nabanye futhi abasebenzi abayona ukwazi ukuthi umbutho usivuleleni na lesikolo, wa caza umphathi wombutho ukuthi sivulwe lesikolo ukwazisa abasebenzi ngezinto okufanele bazazi mayelana nezomsebenzi nokuthi ba ngazifikisa kanjani na

izikhalo zabo kubanini imsebenzi babo, noma befuna ukushulelwa imali. Watsho futhi ukuthi sazisa abasebenzi kabanzi ngeziNyunyana Babasebenzi ezingabanceda emisebenzini yabo. Umbutho u ne themba lokuthi lesikolo sizobanceda abasebenzi ngokubazisa ngezinto ezingabaphilisa.

Okwamanje lesikolo singena ngomGqibelo entambhama nge hora yesibili. Uma kukhona abasebenzi abangavumelani nale Sikhathi, ba ngazokhu luma nathi ehofisini khona sizokwazi ukubeka isikhathi esilungele bona.

Bonke labo basebenzi abafuna ukungena lesikolo bangazokhuluma nathi ehofisini lombutho e:

305/6 SACTA HOUSE,
277 BREE STREET,
JOHANNESBURG.

UMTHETHO OLAWULA ABASEBENZI

ABANSUNDU

Lona umthetho omusha ophathelene nomsebenzi wezabantu. Lomthetho uthatha isikhundla somthetho omdala (Settlement disputes). Ukuxazululwa kwe onxabanano wango July onyakeni ka 1973. Umthetho wokuqala awuphumelela nga ukuthuthukisa indlela yokusebenza kwabantu abamnyama.

Lomthetho uphathelene nokubhaliswa kwenhlangano yabasebenzi babantu abamnyama abaseziMbonini nakwezinye izindawo zomsebenzi. Lomthetho awuphathene nabaghashwe emakhaya abalungu kanye nabasemapulazini, nabobonke abasezindaweni zika uhulumeni mabasemigodini yegolide namalahle.

Lomthetho uzimisele ukulamula noma ukxazulula izingxabawo phakathi kwabaqhasiweyo nabaghashayo; kanye nokulungisa indlela yokusebenza kwamabandla aphaathelene nabamnyama.

Lomthetho omusha wongamela ukutiraika kwa Bamnyama. Nomake izindlela zokusitiraika kwabantu abamnyama kusekhonweni elinzima.

Umthetho unikeza abamnyama ithuba lokusungula awabo amabandla aphakeme nezokusebenza; noma ukusungula imhlanganiso yabaqhashi mabaqhashwa.

Ngokomthetho kusho ukuthi wamabili lamabandla kumele abhaliswa indlini ephathene nokuqhashwa.

Ezimbonini ezinkulu kungenzeka ukumisa ibandla isingungu sisinye. Ibandla eliyinhlanganiso linikumiswe futhi, kubakhwethwa balezoboni ezahlukeni.

Ngo July ngonyaka ka 1973, indlela yokuqeqeshwa nokufundisa izinhlanganiso ezinhlanu kwamiswa emhlanganweni. Inhloso yalomhlangano kwakuwukukhuluma ngokuhlukana kwezinhlangano ezimbili.

EZOHLLELO

Leli yiphephandaba lesibili le 'Basebenzi' elisha celi-bhalwe nje ngephephandaba lempela. Manje ke sine themba lakuthi abasebenzi ayithande kakhulu.

Okwamanje asikazi kahle ukuthi niyalithanda noma anilithandi lesiphephandaba sethu Sinethemba lokuthi nizosibhalela nisisitshela ukuthi niyazithanda yini na izindaba ezikhishwa ku 'BASEBENZI', nokuthi nifuna ukuthi sixoxe ngeziphithi futhi izindaba. Uma u ne nto ofuna ukuyixixela abany basebenzi, sibhalele usitshela khona thina sizoyibhala ku 'Basebenzi'.

Zonke izindaba eziku Basebenzi ziqondane nendaba eyodwa nje ukuthi uma abasebenzi befuna imali/imholo encono, nempilo e phambile, bafanele ukuhlangana babeyinto yedwa, bakhe nezinhlonzanya zabasebenzi. Abasebenzi abaningi banogqocabanga ukuthi ukwenzanjalo ukuyeqca umthetho. Akunjalo. Awukho umthetho o vimbela abasebenzi ukuthi bangazibumbi kanjalo khe, anifanelanga ukuthi nithuswe yinto yokuthi mhlambe nizaswa ejele u ma ni joina amanyunyana abasebenzi. Sebebaningi abasebenzi ase bejoinile la e Sothaflika khona bazohola imali ezincono baphiwe futhi impilo encono.

Abasebenzi futhi babonile ukuthi abanini-msebenzi bazilelela kancono izikhalo zabo uma bekhala ngelizwi elilodwa be zwene.

Abasebenzi bangaphila kancono uma bahlangana ngelizwi elilodwa. Abasebenzi abaningi se beyibonile le ndaba, kodwa ba sa funa ukujoinwa ngabanye abasebenzi kulendaba. Ngakho-kehlanganani khona nizoba ne mpilo entle.

Uma ufuna ukubhalela ku 'BASEBENZI', noma u funa ukwazi ngemibutho neziNyunyana za basebenzi, unga bhalela ku lombutho we Indastri kulelikheli ozalini kwa khona la ku 'BASEBENZI'.

WAGES COMMISSION,
c/o SRC,
Students Union Building,
1 Jan Smuts Avenue,
JOHANNESBURG.

CABANGA PHAMBI KOKUBA UTHENGE

Ngomoholo ongabonakaliyo onga ngo-R14 ngeviki, ikuthi i-R8 izobhadhala i-renti, imnumzana u-Khuzwayo bekwumuntu ozihluphekekelayo. Ngaphezu kwalokho ubenenkosikazi nabantwana abantathu abangene isikolo. Kodwa inkosikazi yakhe ebingaphilanga kahle manje-ke wasecinga ukumthengela i-radio.

Ubejwayele ukuthi makaya emsebenzini, adlule esitulo lakuthengiswa khona ama-radio. Ngaphandle emafesiteleni bekubekwe izinto ezikhomba ukuthi awadlulile lama-radio.

Uthe mayeqeda ukuhola ngolosi-hlanu, wabhega esitulo la kuthengiswa khona amaradio. Bakuna radio amaningi amakhulu namancane. Wamisa kwe-nye enkulu abeyithanda.

"Lihle kabi lelo", kusho lona othengisayo. "Ubufuna ukulithenga?"

UKhuzwayo wa shawa wuvalo kancane; yena ubefune ukuthenga into encane. "Ukhethe malini?" kubuza yena lo othengisayo.

"Yi-R14", kwa phendula u-Khuzwayo, kodwa ubengazimiselanga ukuyisebenzisa yonke.

Lona othengisayo akazange amtshele uKhuzwayo ukuthi iyimalini, kodwa uyewamtshele nje ukuthi uzoqala a khokhe i-R10, bese ubhadhala i-R2 ngeviki.

Kuncono ucabange masenya ngoba bakhona abanye abayithandayo", washo lona othengisayo emkhohlisa u-Khuzwayo.

'SAENA LA'

"Ngizaithatha", washo u-Khuzwayo engazange a cabange nokucabanga.

"Saina la", kusho lo othengisayo ehlega kancane.

Ukhuzwayo ubejabule kabi ngakhoke wa ibhadhala kahle i-radio. Emva kwesikhashana, wa qala ukukhathezeka emoyeni ngoba ebona ukuthi ngeke a sa khona kuibhadhala kahle i-radio ngesimanga sokuthi inkosikazi ibingaphilanga kahle efanele ukuya esibhedlela, kanti nomfanyana wakhe ubefuna imali yezincwadi zesikolo.

Esibhedlela bekufuneka i-R20 futhi bebemnike inyanza kuphela ukuthi ayibhadhale. Bekulukhuni kabi

ukuifumana imali, ngakho-ke wa hluleka uKhuzwayo ukubhadhala i-radio kumaviki amane.

Manje Bekudingeka ukuthi a khethe ukuthi ubhadhala i-radio nama umthengela u mfana wakhe izincwadi zesikolo na. Noma kunjalo ubesekeleleda manje i-R8 ku-radio. Waphelelwa nga mandla manjeke umfoka-Kuzwayo.

'UKUPHINDISELWA'

wathola incwadi ephuma ku banini besitulo samaradio ukuthi bazailanda i-radio bayiphindisele esitulo uma engayibhadhali imali yakhona. Wazama ukuya esitulo eyochaza ukuthi u-sematshaleni anjani, bona bamphendula ngokuthi akusilona icala labo. Baphinda bamtshela ukuthi bona bazoyilanda i-radio uma e ngabhadhali. Waqalisa ke futhi uku bhadhala. Ithe emva kwe viki eziwu-4 makabuya emsebenzini wathola beyithathile i-radio a basesitulo. Ngelanga elilandelayo wayo esitulo. Bamtshela ukuthi bangamnika yonani i-radio uma eibhadhalayonke imali esele ewu-R8. Wabacela ukuthi bayibuse imali yakhe. Ba mtshela bemhleka bebuza ukuthi kanti yena akyifundanga lefomu abeyisaena na. Ubesebhadhale i-R52 lokhu kusho ukuthi imali maseyiphelele yi-R136. O kusho ukuthi bamlobhe nge R26.

Bekungena nto abezayiyanza. Ubeselahlekelwe. Abasesitulo bona babezitholele i-R52 ngoba i-radio yona babazithengisa futhi.

Izizathu ezifana njengale zivelela abantu abaningi kabi, nawe singakuvelela. Singenza njani ukuze singavelelwa yizinto ezininje!

Nazi izicebiso: Ukuba awunmali elingene, kufuneka ucabange ukuthi loko ukufunayo kuyadingeka ukuthi ukuthenge na. Uma kungenjalo, ungakuthengi.

2. Uma kunento ofuna ukuyithenga, ungajaheli ukuthenga lento esitulo ongene kuso kuqala. Jikeleleza kancane uzokwazi ukubona ukuthi azikho ezinye ezifana nale efuna nguwe. Futhi iya kwezinye izitulo uyokheka ukuthi lento angeke uyithole ngemadlana ensono khona.

3. Uma ukheke into esitulo, musa ukuvumela laba abathengisayo ukuthi bakwenze ukuthi uithenge ngenkani. Phuma uye kwezinye izitulo. Laba abathengisayo bazifunela lemali yakho, bebona nje uyayiswela.

4. Linganisa imali yento oyifunayo ukuthi uma uyithe nga nge mali yayo yonke noma uyibhadhala kancane kancane, yeyiphi encono na.

5. Uma u thenga into ozayibhadhala kancane kancane kufuneka uyazi ukuthi ufaanele ukuyibhadhala kahle ngoba uma ungenzi njalo, bazoyilanda abanini besitulo.

6. Uma uthenga into ozayibhadhala kancane kancane, yenz ukuthi lona othengisayo akutshele kahle ukuthi imali ozayibhadhala iyimalini na, nokuthi uma uyikhipha yonke imali yakhona wokuphi okuncono na.

7. Uma umnini wesitulo ethi usaine iphepha le Hire Purchase, qonda ukuthi ibhalwe yonke nto esho yo ukuthi uthengeni, uzobhadhala kanjani, iyimalini, futhi ungayisaini ingenazo lezozi nto.

8. Uma ukwelela into esitulo, yenza ukuthi uyibhadhale ngesikhathi.

9. Uma jngakhoni ukubhadhala, abasesitulo bazoyilanda impahla yabo, kodwa abakwazi ukuyiyenza leyonto ngaphandle kokuthi bakubonise incwadi evela kulaba basemthweni. Ungabavumeli uma bengayiphathanga incwadi.

10. Uma sebezithathile izinto zabo laba basesitulo, angeke usathola imali yakho.

Sanibonani!

basebenzi

iphepha labasebenzi

JULY 1974

no.4

IMIHLANGANO YABASEBENZI

BASEAFRICA YONKE

Ngo May 1973, Umhlangano Wobanye bama-Afrika (OAU) ophu ma e- Addis Ababa e Ethiopia ukusiza ngokuhlanganisa kwemihlangano yasemhlabeni wonke.

Phambi ko-June nyakenye, Imihlangano yemisebenzi yase zizweni ezinye e Afrika noma ibesiza abasebenzi ngezikhathlo zabo, imihlangano phakathi kwezizwe ezinye ibingafuni ukuhlanganana. Abantu abathanda amaphekulazi khuni babexabana nalaba abathanda e-Amelika. Ngaphezu kwalokho bekukhona abaxababana ngokuthi abanye babengamakholwa nabanye abangakholwa.

Lokho kuxabana bekukwenza ukuthi ngakho izwi elihlanganise kubasebenzi ngakho-ke abasebenzi bengakwazi ukwila-ka ihulumeni lakhona. Ngaphezu kwalokho, amahulumeni aseAfrika abesaba ukunika imihlangano yabasebenzi amazwi anamandla ngoba besaba ukuthi umhlangano uzovusa izizwe ezingazwani nohulumeni wa khona.

Ngoko ke, ngo April 1973, imihlangano yabasebenzi yase Afrika yahlangana. Imihlangano yafuna ukuzama ukulungisa izixabano eziqathuwe ngabasebenzi bafuna ukukhipha ukufundisa ezindabeni zaseAfrika kwabantu abangahlali eAfrika.

Ngalesisizatho kwanela ibutho elinye, (Organisation of African Trade Union Unity (OATUU) ibutho leli alifuni ukulalela nokuhlangana nemihlangano yabasebenzi yasephesheya ngoba basiqathana imihlangano yaseAfrika.

Imisungulo ye OATUU ithi:

1. Ukuqondanisa izenzo ze mihlangano ezinye ezizweni eAfrika;
2. Ukulungisa ukuba kwezeka isimo somsebenzi esihle;
3. Ukulungisa ukuba kwenzeke ukwaba phengcebo ngandlela enokulingana.
4. Ukulungisa ukuba kwenzakale ukuthi abasebenzi basehlabeni wonke abaxhaphazwa ngesizathu sembala besikhumba sabo.

Kukhona abantu abayi-280 amamiliyoni eAfrika. Kuna 50 miliyoni abasebenzi abajoyinile i OATUU. Kusho ukuthi inxenye eyodwa yesithupa yabasebenzi e Afrika sebejoinile emva konyaka omunye.

Kubonakala kalula ukuthi i-OATUU izofundisa abasebenzi ukuthola impilo engcono nokukhuluma ezindabeni zasezizwe zabo.

Kungabeke ukuba mhlaumbe ohulumeni abangafuni imihlangano yabasebenzi bazolwa nemihlanganom kodwa akunjalo ngoba iOATUU ithatha izinyathelo ukuze ohulumeni babone ukuthi kufuneka ukuthi kukhona ukuzwana nokulalelana ngaphakathi kwabasebenzi nohulumeni.

Kukhombisile ukuthi abasebenzi basenza umpahla futhi bafuna ukuthokaza izithelo zamandla abo. Ohulumeni basesizweni lezi, bamnikela lendaba ngoba babona ukuthi i OATUU ingabahlupha njengoba bayihlupha.

Enye into eyibiziwe nge OATUU kufuna ukugcanisa izimpahla eziya eSotaflika ezithintwa ngabasebenzi wonk'emhlabeni.

Babexabana phambi kokubizwa njalo ngoba abasebenzi abaseSotaflika abanazwi futhi abakwazi ukubakhulumela.

EZIPHUMA KUBA-

FUNDI BETHU

Mnomzane,

Nigifikelwa ukuthokoza okukhulu ukuzwa ukuthi kukhona osekwenziwe e kukhanyiseni ubumnyama esikubo. Kuyasijabulisa thina abamnyama ukuba sibe nephephandaba okuthiwa ngu 'BASEBENZI' okukhombisa inkanyiso ngesikhathi esizayo kubantu abamnyama.

Mnomzane, ngahlangana nomunye wabangani bami ngase ngicela ukuba angibonise le ncwadi, emva kokuyifunda ngafikelwa okukhulu ukumangala kanye nokukhulu ukujabula.

Kusukela ekuqaleni kuze kube sekucugineni kwaqubulisa. Kwabakuhle kubamnyama kulelezwe. Mnomzane ngingajabula ukuzwa konke okufanele nangokuzofuneka ngokuthi ngithunyelwe leliphaphandaba. Ngiyojabula nami uma ngingathunyelwa leliphaphandaba ngesizulu noma ngesingesi.

Ngiyabonga,
Yimina,
B.S.M.

BASEBETSI BA BATSHO LE BA MAKGOWA

Mona Afreka Borwa, Makgowa a sebeta mesebetsi ya di ofisi ha Batho Batsho ba sebeta mesebetsi e boima. Ba basweu ke bo-ramatlotlo ke bangodi ba mechini, ba-okamedi jwalo-jwalo, empa ba Batsho hangata ke bakganni, barafi jwalo-jwalo. Mesebetsi ya di ofisi e bitswa ya 'bongodi kapa ya melala e mesweu'. E meng e etswang haholo ke batho Batsho e biswa ya matsoho kapa ya melala e meputswa. Ena e arohangwa ka hore ke ya ba rupelletsweng le ya ba sa rupellwang kapa ba e sebitsang ka nako e telele mme ena e meng ke e sa nke ng nako ho ithuta. Bongata ba basebetsi ba Batsho ba bitswa basebetsi ba sa sebediseng kelello le ha ba sebeta mesebetsi ya batho ba rupelletsweng.

Mona Afreka Borwa, megolo ba rupelletsweng le ya ba sa rupellwang e arohane ka bonngwe ho hohlano (1:5) Ke hore ha ya sa rupellwang a fumana R20 ka beke, ya rupelletsweng o fuwa R100. Hona ho bolela hore mookamedi yena etlabesale a fumana mogolo wa mesebetsi wa hae hahlano.

America le Europa, phapang ke halofo ya mogolo wa emong, eleng hore ha elwa a fumana R20, emong o fumana R30 ka beke. Phapang ho bona e nyane hampe.

Hangata ha basebetsi ba ko pa chelete (megolo) e phameng mona Afreka Borwa, ba bolellwa hore feme e ka kwalwa ha e ka ba nyokhela megolo. Ena ke yona nako ya hore ho batlisiswe hore bana ba sebitsang mesebetsi wa bongodi ba fuwa bokae.

Ntho tse tshwanelang ho batlisiswa ke tse kang hore baokamedi le bangodi ba mechini ba gola bokae, ba rupelletsweng bona? Mohlomong megolo ya bona e ka tlameha ho fokotswa hore batho Batsho ba tsebe ho nyollelwa megolo.

TSA MOHLOPHISI

Lengolonyaneng lena la basebetsi, le ho le fetileng re hatisitse ditaba tse buang ka mekgatlo ya mese e fihlileng pheletsong e itseng ka Afrika Borwa. Di bokeng tsa mekgatlo ena, bongata ba batho, ba tswang Afreka Borwa le kantle, ba lekile ho bua ka ha mathata le ntho tseo basebetsi ba Batsho mona Afreka Borwa ba tobaneng le tsona. Re hlahisitse hape ditaba tse hlahosang kamoo ho sokang ho eba le motho ya kileng a buella basebetsi ba Batsho.

Ha re na takatso ya hore re kare mang o ne a nepile, mang a fositse. Hore naa ke ba feng ba thusitse ng ma Afreka la hore ke mang ya sa ba thusang. Ke basebetsi ba ka tsebang. Ha ho kgathatsehe hore na ke mang ya ipolelang ka hore o thusitse basebetsi ba Batsho, taba e teng ke hore ha ho be le ya etsang hona hobane ha ho so be le ya buellang basebetsi a ikopantse le bona.

Lebeka le bonolo hampe. Basebetsi ka bo bona ha ba so kopane mmoho ho bua ka lentswe le le leng, ho bolella batho ba Afreka Borwa le ba kantle hore naa ba nahanang. Hofihlela hona

ho etsahala ha ho na motho ya ka tsebang hore basebetsi ba Batho ba lla kang ntle ho bona basebetsi ka bobona. Basebetsi ba ke ke ba ba le lentswe le utlwahalang ntle le hore ba kopane ba bolelle basebetsi ba bang le beng ba mesebetsi maikutlo a bona.

Tsatse le chabang le le dikelang, ba Mmuso, beng ba mesebetsi, mekgatlo e kantle ho Afreka Borwa, ba fana ka maikutho a bona mabapi le basebetsi mona Afreka Borwa. Maikutlo ana, a ama maAfrika, empa ho ne ho ka ba bonolo hore batho bana ba tsebe a basebetsi maikutlo. Basebetsi kaofela la ba tseba hore sehlopha seo e leng sona feela se tsebang mathata a basebetsi ke basebetsi ka bobona. Ha ho mang kapa mang ya ka buellang basebetsi bana. Ha basebetsi ba lakatsa ho hlahisa phetoho pheletsong kapa maikutlong a amanang le bona, le bophelo ba bona, ba tlameha hore ba bue mme ba bue ka lentswe le le leng. Ke teng batho ba na ba tlang ho tseba hore hoo basebetsi ba ho batlang ke eng, le hore pheletsong tse ntseng di fihlelwa, ke difeng tse amang le ho kgotsofatsa basebetsi.

Ke basebetsi ka bobona ba ka ikgethelang bokamoso ba bona. Hona ba ka ho tsebi sa dihlopha tsena tse seng re buile ka tsona hore ba hloakang. Ke teng basebetsi ba tlang ho elellwa hore ba bua ka lentswe la nete. Mme ebile ke teng ho tla galang ho nkuwa bohato bo tla ba hlaha thuso eseng bo tla ba hloko fatsa.

BASEBETSI BA TLAMEHA BA BE LE BOIKARABELLO MME KA OFELA BA TLAMEHA HO KOPANA BA BE NTHO E LE NNGWE.

Mane motseng wa Geneva, ho la Switzerland, ho ile ha ba le kopano ya mafatshe a fa paneng ya mekgatlo ya tsa Tshebetso. Lefapha la basebetsi le amang tsa di-Trade Union, le emetswe ke ditho tsa di-union tse mmalwa mona Afreka, Europa le Amerika ya Leboya. Afreka Borwa yona hohang ha e na baemedi mokgatlong ona, hobane bongata ba ditho tsa mekgatlo bo kगतlanong le Kgethollo ya Mmala e teng mona Afreka Borwa.

SACTUU, Trade Union e ileng ya fediswa ke Mmuso wa Afreka Borwa, yona e dumelle-tswa ho bua mekgatlong ona wa ILO, empa e meng mekgatlo ya di-union mona Afreka Borwa, yona hohang ha ya dumellwa. Bongata ba mafatshe a Afreka le Wuroapa, ba utlwisisa SACTU e le yona e emelang basebetsi ba ma-Afreka.

Selemong sena ho ile ha e-ba le diqhwebeshano hobane Lucy Mvubelo eo eleng mongodi-kakaretso wa union ya basebetsi ba difeme tsa diaparo e ikemisitseng ka boyona, o ne a hatella hore ebe emong wa dibui mane Geneva. O hlalosa hore ye na ke maemedi wa Batho Batsho kaofela mona Afreka Borwa, mme ha a kगतlanong le TUCSA EO A reng re tlamaha ho kgomarela ho yona hore re tsebe ho ba le bolokolohi kamoso diunioneng tsa rona Batho Batsho.

Ngwahola Lucy o ile a hanelwa ho bua sebokeng sena sa ILO, mme monongwaha e ne e le kgetlo la pele kamora le mo tse leshome hore a dumellwe ho bateng sebokeng seo sa basebetsi sa ILO. O ne a hanelwa pele ke mafatshe a Matsho a Afreka hobane ba ne ba re ba mo tsekisa ho ba ntho e le nngwe le TUCSA eo bona ba le kगतlanong le yona.

Monghadi Gerd Muhr, Modula-setulo wa komiti ya basebetsi mane Geneva, o ile a mo dumella ho bua monongwaha, empa mafatshe a Matsho a Afreka a ile a ba kगतlanong le taba ena. Monghadi Dennis Akuma, mongodi-kakaretso wa OATUU o ile a re ho hanelwa ha Mrs Mvubelo bile ntho ya mang le mang. Lebaka leo machaba ana a mo hanetseng ho bua ke hobane ba re ha emele bongata ba Afreka e Ntsho.

Lebeka-baka ke hore ditaba tsa union ya bona hore e tsebe ho ba kopanong le diunion tse ding, di tshwerwe ke makgowa, a Garment Workers Union eo e leng setho sa TUC

sa basebetsi sa ILO. O ne a hanelwa pele ke mafatshe a Matsho a Afreka hobane ba ne ba re ba mo tsekisa ho ba ntho e le nngwe le TUCSA eo bona ba leng kगतlanong le yona.

Monghadi Gerd Muhr, modula-setulo wa komiti ya basebetsi mane Geneva, o ele a mo dumella ho bua monongwaha, empa mafatshe a matsho a Afreka a ile a ba kगतlanong le taba ena: Monghadi Dennis Akuma, mongodi-kakaretso wa OATUU o ile a re ho hanelwa ha Mrs Mvubelo e bile ntho ya mang le mang Lebaka leo machaba ana a mo hanetseng ho bua ke hobane ba re ha a emele bongata ba Batho Batsho mona Afreka.

Lebaka-baka ke hore ditaba tsa unione ya bona hore e tsebe ho ba kopanong le diunione tse ding, di tshwerwe ke makgowa a Garment Workers Union eo e leng setho wa TUCSA. TUCSA e batla hore di-unione tsa Batho Batsho di tshwane tsa makgowa. Monghadi Lucy o ile a hlalosa lentse la hore hona ho tla etsa hore rona Batho Batsho re du-le re ntse re le tlasa letsoho le boima la ba Basweu e leng hore re ke ke ra emele kabotlalo dibokeng tse-na. Mafatshe a matsho a bo lala hore TUCSA e maikemise tsong a ho sireletsa basebetsi ba makgowa pele, mme e be ba laola kamoo basebetsi ba Batho ba ka bang le mae mo a tshireletso a Tshebetso. Monghadi Dladla, o ile a nyediswa hampe ke Lucy pele a eya mose.

Ba Amerika ya Leboya le ba Afreka ba ile ba qabana hampe mabapi le taba ya hore mme enwa a hanelwe ho bua hobane Amerika e ne lakatsa ho utlwa hore naa o tla bua eng. Qetellong mme elwa o ile a inyatsa yaba ha a sa bua o hlalosa hore o tla bua lemong se tlang. Eitsa a geta ho ikgula, ba Afreka e-Ntsho ba ile ba inyatsa ho yena.

Sebokeng, TUCSA e ile ya ro mela memo ho ILO ho tla Afreka Borwa. Lebaka la me mo ena, e ileng ya tliswa ke monghadi Grobblers, mongo di-kakaretso wa TUCSA, e ne e le hore TUCSA e dumelle di-unione tsa mose ho tla bona bonnete ba ditaba mabapi le Trade Union mona Afreka Borwa. TUCSA e hlalosa hore ho bonahala eka bongata ba bana ba mose, ha bo tsebe ditaba kamoo di lang ka teng hobane ba ba sa ba etla kwano. Afreka e Ntsho e ile ya dumela ha Mmuso wa heso o dumela.

Mofumahadi Lucy ha a kgetla o ile a re "Ntle le hore ba Basweu le di-Union tsa bona ba hatelle Muso hore o dumelle di-Union tsa Batho Batsho rona Batho Batsho re ke ke ra sebetsa ka mekgwa wa toka". Mmme o ile a eketsa ka hore mesebe tsi ya hae e tla ba ho fu mantsha mosebetsi emong el e mong e Motsho maemo unio neng e tsitsitseng e seng tlasa mekgatlo o mong.

Collection Number: AD1715

SOUTH AFRICAN INSTITUTE OF RACE RELATIONS (SAIRR), 1892-1974

PUBLISHER:

Collection Funder:- Atlantic Philanthropies Foundation

Publisher:- Historical Papers Research Archive

Location:- Johannesburg

©2013

LEGAL NOTICES:

Copyright Notice: All materials on the Historical Papers website are protected by South African copyright law and may not be reproduced, distributed, transmitted, displayed, or otherwise published in any format, without the prior written permission of the copyright owner.

Disclaimer and Terms of Use: Provided that you maintain all copyright and other notices contained therein, you may download material (one machine readable copy and one print copy per page) for your personal and/or educational non-commercial use only.

People using these records relating to the archives of Historical Papers, The Library, University of the Witwatersrand, Johannesburg, are reminded that such records sometimes contain material which is uncorroborated, inaccurate, distorted or untrue. While these digital records are true facsimiles of paper documents and the information contained herein is obtained from sources believed to be accurate and reliable, Historical Papers, University of the Witwatersrand has not independently verified their content. Consequently, the University is not responsible for any errors or omissions and excludes any and all liability for any errors in or omissions from the information on the website or any related information on third party websites accessible from this website.

This document forms part of the archive of the South African Institute of Race Relations (SAIRR), held at the Historical Papers Research Archive at The University of the Witwatersrand, Johannesburg, South Africa.